

Choral a boca closa de Lleuís Millet ⁽¹⁾

Fou cantat per primera vegada en la primera
de les anomenades "proves anyals" de l'Orfeó
Català el dia 31 de juliol de 1892 al saló de
sessions del desaparegut Palau de Ciències.
Aquella institució choral que feia poc que
havia estat fundada, no més comptava
llavors amb la secció d'homes en nombre
d'una trentena de cantaires.

El "Choral a boca closa" fou escrit doncs
originalment ^{per} a ^{representar} a chor a uns el home.
Fou molt més tard, després de la mort del funder-

-Dor de l'Orfeo Català, que jo vaig ~~escrivre~~^{transcriure} 2
transcriure'l per a veure ^{Be' pot} ~~un~~^{un} ~~est~~^{est}. Quasi ^{filosofia}
~~podria dir-se~~ ^{però} ~~que~~ ^{la} ~~una~~ ^{veure} ~~est~~
car ~~totes~~ les harmonies ~~del~~ ~~marca~~ de
moviments de les veus ~~estari~~^{també} ~~representant~~
~~respectat~~ respectats.

La cançons és molt curta, però d'una bella
volada ^{lírica} espiritual, i és a més un ~~bell~~ ^{cançó}
constitueix, a més, un bon exemple de ^{cançó} vocal
- ~~cançó~~. Cal cantar-lo llurament, sense esforç,
però amb tota l'efusió cordial: en les audicions
de l'O.C. m'he sentit molt ben rebut
cantar-lo amb la boca no ben closa, es
dir, lleugerament oberta i cantant sempre
la bona emissió.

de selecció: "El Cant dels ocells" - "La dama
d'Arafo" - "El Mariner"

Ràpidament es ~~veu~~ mesclen les
cançons de les dues puntes degudes al
nuestre ~~calentur~~ foren intercanviades
per gran-tots els nostres oïdors.

"La dama d'Arafo" és una harmonia
podrien dir clàssica, d'una gran sobrietat
però al mateix temps d'una puríssima
expressivitat. Aquestes qualitats són característiques
també en les seues intervencions en
l'audició. Deu especialment una joia
afinada dels corals ^{després de la 2ª estrofa} en que
intervenen ^{després de la 2ª estrofa} el sol i unalt de cura que les
a l'ant de 7 a distintimida sobre la noblesa
jugada acompanyant als dos solistes (Laprun + tenor)

La dama d'Aragó,
cançó pop. catalana hem sempre per a chor miste perllun d'ells

Aquesta meravellosa cançó popular catalana fou harmonitzada per a chor miste ~~per el mestre~~ en 1917 en ocasió de la conferència que el creador de l'Ofici Català Dava ^{el dia 19 de desembre del mateix any} a la Sala Mozart sobe el tema "De la Cançó popular Catalana". Ella solt cloïre l'explicació d'aquella dissertació. Fou interpretada en aquella ocasió per un petit ^{de l'Ofici} chor d'aquella entitat, format per elements de l'Ofici Català sota la direcció del Sr. Francesc Riu.

El mestre Il·luis Millet considerava aquesta melodia popular com una de les més delicioses del nostre cançoner. El ~~seu~~ ^{seu} ~~estil~~ ^{estil} ~~estamentada~~ ^{estamentada} en parlar de les cançons populars la regient trilogia

En el número 4 de la "Revista del Ofici
de Catalunya" s'emeten alguns conceptes
que hem cregut que han de comentar-se, per
que podrien donar lloc a confusions, ^{per constar} que
~~com és després~~ ^{per constar} ~~semin~~ el deure de ~~desfer~~
pel lloc que ocupem dintre de la família(?)
ofeconica i ~~perque es fruit de nosaltres~~
~~temps~~ ^{perque} no imposa la nostra experiència
i veterana. Valen per certar que ^{en les nostres paraules}
^{un detall en absolut de tot personal, i no és allà en nos}
^{internos} ens referirem primer a l'article d'Ofici
de Santís que fuma un nom completament
d'error per nosaltres: Martí Olaya.
Donc l'articulista en qüestió: "Malauradament
hem estat massa temps imitant-us en la malal
lia de l'estalinisme creient-us tan i ferus

!mana temps uniant records en llum²
de fruitar esperances!! ;Per qui parla el
~~flamant~~ l'anticlista? És que ell se sent
deslligat de la vida orfeònica. Què fora
d'afuera sense un passat i un present floris
dues esperances podrien fruitar sense la base
de la tradició i de la història, quel treure
fruit d'uns records gloriosos? Perquè

~~hans ara repens l'~~ Bitri de la Revista
ni repens dir el
"la pervivència del tradicional orfeon fa llaure
a la nostra història" i un esplet de noms
concrets valen lligar-se amb aquella tradició!!
com poden rebutjar-se aquests records
d'exemplaritat perenne sense els quals
quina ^{tan difícil} impossible batir en la afanada
en l'activitat l'edifici orfeon?

don el mateix article i en l'apartat³
"Nou mestre" s'anomena "Els nous reis" (el
de l'Ofici de Sants) van acabar lleiant x
totalment davant l'evidència d'un mello-
ment radical (vaga ^{un a pinya per l'obra del} ~~gloriosa~~ delicada obra en la
Alvesta de la Germanor Ofecòmica), van llumar x
Zuni: tot a la lògica d'un programa del presen-
tació en el qual el mestre va defugir la possibili-
tat ben fàcil i cert d'abolir de l'entusiasme i l'afalac
de la multitud, ja que es mantenia dins la línia de
preparació seriosa i conscient d'un Ofici que va
vers l'evolució artística pel camí - sembla paradoxal-
del respecte religiós a les partitides i del lleugratge
publuc i universal de la polifonia". Serien
unserament que el Director d'un Ofici o d'una Choral
reel dut d'anunciar els cançons que li plaquin en les

en les manifestacions artístiques del xix grup.
 però d'això a deixar entre veure que el Conjunt
 mblem de la polifonia és el canon per
 sempre la línia de preparació nova
 i començant de l'1 d'un Orfeo hi veu molta
 diferència. A més d'això que aquesta faceta
 ha estat cultivada molt bona part de
 l'any de la Maria Castanya per un dels
 orfons de Catalunya, ^{en la seva obra de l'Orfeo} admet que el
 nou director de l'Orfeo de Sant no havia
 entès encara a aquest moment. Y el seu des-
 port a dimosstrar-ho ^{amb el fet} (1) També ^{de la} ^{canon} ^{canon}
 saber quin són els canons fàcil d'analitzar
 per tal d'evitar l'oblit i l'afectació
 de la institució. hi aprofitem aquesta

corrents artístics i culturals als
quals deuen adaptar-se moder-
nament els orfeons. No hi ha
men en fer fraser més que cal aclarir
els en tot el seu sentit, per a bene'n
conspicües.

Es parlem a l'article firmat per l'amic
Oriol Martorell dedicat al "II Congrés
de l'Orfeó de Mautsenat". L'autor es plau
de que les ^{plany} ~~orfeons~~ ^{representatives} de les nostres en-
titats ^(conferenciers i orfeonistes) foren molt escasses (i citacions). No una
just de dir lamentar-se, en lloc altament
de que varies de les personalitats represen-
de les nostres entitats no hi haguem eltat

3
puntuatització que, no dubitem, es pertanca
a variis comentaris ^{També es aparença} ~~profetors~~ ^{profetors} ~~que ens indiquen que entenem l'art i la vida~~ ^{que ens indiquen que entenem l'art i la vida} ~~el punt de vista~~ ^{el punt de vista}
Per últim ~~en el~~ ^{en el} paràgraf Non estatge e

presa a algun confusisme que
apariem que el seu autor ens adreça
un ell: "si les nostres llars i les nostres costums
han evolucionat al ritme de tot el que ens
envolta, les nostres entitats, per molt
que volguem anapar-nos amb nos-
tre per mantenir a la par amb el
món, hauran d'ambir d'incorporar
als nous corrents artístics, culturals
d'entendement que ara passen."
Terminem la feitura de demanar-li que
puntuatitzi quin son aquestes

(91) Pl. 4

En el mateix n.º de la nostra Revista
hi va essent un article de Miquel Saperas
dedicat a la figura de Miquel Roem
fundador de l'Orpo Vigatès, en el qual
es fa constar l'important treball que
fou del mestre Vigatès en el desenvolupament
de la preparació de la polifonia diàfona.

No parlo ja, per ésser part d'un interès
-sada de la fauna de l'O.C. en aquest
sentit que tindrà la columna en començament
exclusivament dedicada a tal especialitat
tant gran no era l'obra coneguda i inestimable

espriment invitat? Nosaltres així
ho creiem.

També seria interessant saber ^{clarament} quin concepte té
l'articulista del cant popular o d'estil popular
a l'església. Quines condicions ha de posar
i quin camí ha de seguir i com valorar
la tasca feta fins a la convocatòria del
darrer Concili ~~convocat~~ per Joan XXIII

Nosaltres seguim creient que el poble (en el
sentit més ampli del mot) sempre canta a l'uníson
i que la gracia del compositor de música
canta per al poble està en la major mesura
amb la més alta puresa d'expressió. ^{havent} y m
volem tenir un cant veritablement popular,
per a cantar a l'església i a la vegada per

del nostre poble no hi ha més remei &
(sempre parlo en sentit musical) d'analitzar
mar ~~la melodia gregoriana amb l'estil~~
he de la melodia gregoriana amb l'estil
de la nostra melodia popular. És el
canvi que a la nostra tena tractarem
de manera encara avui no superada
ni tan ~~valor~~ ^{de les intencions} fualada de Lluís Milla
i Mr. Plous Roure. ~~No comprenem~~
~~doncs~~ No comprenem doncs com en el
mateix article s'ha pogut afirmar en bloc
que "els concerts corals celebrats amb motiu
del darrer congrés litúrgic no tenien valor
d'exemple per a la litúrgia del demà"
al temps el de l'Orfeo Català, tinc la pretensió

d'afirmar que de l'universa proporció d'⁹
que el constituen (^{de sempre ha estat i en} tot el ~~valent~~ ^{seren} valent ~~l'estat~~) tenien un
un sol ús universalment. A part
valor d'exemple actualíssim. A part
del dot centes a qui he fet referència
és que la polifonia pública de
Victòria i de Gorkin no té avui
ja valor d'exemple? I a més ^{plena de} l'amalgama
de la melodia gregoriana pura amb els avanços
armònics més refinats, tot refós en la quantitat
més profunda autèntica, en l'obra en els
fragmentos de la llum pro després del P.
Donostia no és un model ~~de música religiosa~~
(i presenciu de la llengua) de música
religiosa moderna? És que per exemple
de l'enllaç de la polifonia i del profeta.

Poetic

(R.O.C.)

7

Vitalitat

Estem en moments de ple renovament del canvi
chronol fruit de la marea de la joventut i la peror-
vència dels tradicionals orfeons que fan honor a
nuestra història i d'un impuls esplèndid de canvi
compunt que volen elevar-nos amb aplelles
tradició i apartar-nos les vies actuals creant
les seues edificacions.

am ~~Rafael~~ Roem: "No para en Studia
Basil. Virtua - Palestrina: ... i Nicodem, en
i les nostres cançons populars.
"A la Catedral la música religiosa clàssica i una
una dels grans mestres hi és executada per la Capella
i keró d'homes de l'Orfeó. Parant de l'Orfeó a l'Orfeó

llenguatge mltin i universal de la polifonia³

" Amb el nom estatge mltge com
hauran ~~millorat~~ famles de les nostres. en
tot el pariput (mortal sia malaltia a la
fambla del record), nous coneixent artistes
que ara proven etc. . . - Tem final
article.

Article : Compres de l'infat.

2^a p. penons representatius de les nostres entitats
a les lletres mltgenatges famltat exant. Perq dms
Rubi, Virgili, Martorell. a mes d'alguns altres
mes a mes, el fat, amb la lltia cloral.

Tot el 3^e pariput . F. dms en (grefia)

polifònic i cant popular!

Tot el 4e i principi. "Però aquests cantars
s'el·licen que no uníem l'unitat la seva lletxa a uns
múltiples cants a l'uníon, pensats quasi sempre
per a debutants i escrits amb una obertura (pre-
ocupació de Kuzileva) i el continuament

5e paràgraf: No tenim duetats:

Ultim: paràgraf: Tres concerts esplai: no men
valor d'exemple per a la distinció del demà

Jo no hi veig aquesta cosa la culmen dels dos. Per
el de l'Ofico no (amen de veurem uns de uns
polítics i esprementals i d'uns d'uns i d'uns d'uns
l'obra dels uns, tanta importància va tenir en
els anys del primer cançó, i en els
funts més esplendorosos

all en enumerant els orfeons i' heuri
detallar-ne uns i' altres no?

En el "Noticiari": Concert de
la Coral fant Jordi a Prades.
; i' entremunt el pi. ho he i' patre camen.
tar-ho.

"Després del par, l'edat del Festival
(bombo de Matorell)

Anunci del III Festival Internacional.
Ni una paraula de detall concert O.C.

Parquetant en el Concert Municipal
Orfeo

Paulo Escobar (pau)

ultimul lucru
în el Tracium prăxim Curs.
se învocat el 75 e' american
oferi.

en la glòria de la lluna del Roser¹⁰
de Mr. Rosner no es pot tenir com
a model per a la incorporació "al cant
popular de l'assemblea" de "la refren
i bellesa de la polifonia, ja sigui a tra-
vés del diàleg, ja sigui amb la imperfo-
ració del que em podrem dir "cantos
firms" i "polifonia"?

Podria ~~ser~~ fer encara algun altre
comentari referent a l'article d'en Martorel.
Crec que per a mi no és el nostre objecte
haver-hi prou i que calien essencial-

~~Ja que no fem més~~
Per cert, alguns punts d'interès s'han
informatius de la cultura nostra del "Nàuticari"

En parlar del 75e aniversari de
la fundació de l'O.C. es diu que
el 75e aniversari de la fundació
de l'Orfeó Català es commemora
en el curs 65-66 quan en realitat
viví el 66-67 per escaure's abril
en el mes de febrer del 66. També
per una raó semblant
el Centenari del mestre flori Mulet
(18 abril 1967) ~~per commemorar el~~
~~curs 67~~ commemorar ~~el~~ per l'any
venent a partir de la data 18 abril
de 1967 ~~data de la celebració~~

flori M. Mulet

Puntualitzant

1

En el número 4 d'aquesta "Revista dels
orfeons de Catalunya" s'emeten alguns
conceptes que creiem que han de comentar-
se. perquè podrien donar lloc a con-
fusions que tenim el deure de fer constar,
pel lloc que ocupem dins la família
orfeònica i pel deure que deriva de
la nostra experiència i veterania. Volem
fer constar, però, que les nostres paraules
van deslliçades en absolut de tot per-
sonalisme i únicament dictades pel com-
pliment d'un deure inexcusable.

Sans referir-nos primer a l'article²
"L'Orfeo de Sans" que firma un nom
completament desconegut per nosaltres:
Marti Olaya. Aquest escum, entre altres
coses: "Malauradament hem estat massa
temps migrant - nos en la malaltia
de l'estaticisme creient - nos sans - fermes,
massa temps rumicant records en lloc
de fruitar esperances". Per qui parlar
l'articulista? Es que ell es sent deslligat
de la vida orfeònica? ; Què fora d'aquesta
sense un passat i adhuc un present floriss?
; Quines esperances podrien fruitar sense la
base de la tradició i de la història ; 2002

3

el llevat d'uns records florissos? Perqu
n, segons el Portic de la Revista, "la perbi-
uència dels tradicionals orfeons fa honor
a la nostra història" i "un gimpetrós
esplet de nous conjunts volen llijar-
-se amb aquella tradició"; com poden
rebutjar-se aquests records d'esemplantat
perennel sense els quals seria tan difícil
afrantar l'edifici orfèonic?

En el mateix article i en l'apartat "Non
mestre" hom afirma: "Els nous rocis (els de l'Orfeó
de Sant) van acabar llurant-se totalment
davant l'evidència d'un millorament va-
dical" (no creiem gens delicades les paraules

de l'anticulista), "van acabar lliurant-se total-
ment davant l'evidència", "van lliurar-se
fins i tot a la lògica d'un programa de pre-
sentació en el qual el mestre va defugir
la possibilitat, ben fàcil per cert, de l'entu-
sisme i l'afalac de la multitud, ja que
es mantenia dins la línia de preparació
seriosa i conscient d'un Orfeó que va veure
l'evolució artística pel camí - sembla
paradòxa - del respecte religiós a les parti-
cules i del llenguatge sublim i universal
de la polifonia"

descriem sincerament que el Director d'un
Orfeó o d'una Choral té el dret d'assegurar els

5
camins que ^{més} li plaçuen en les manifesta-
cions artístiques del seu grup, però d'això
a decidir entreveure que "el llenguatge
sublim i universal de la polifonia"
és "el camí" que senyala "la línia de
preparació seriosa i conscient d'un
orfeó" hi va molta diferència. A mi
de que aquesta faceta ha estat cultivada
ja des de ^{temps immemorials} ~~l'any de la Maria Castanya~~ per ~~molt~~
varis orfeons, entre els quals el que el
mestre Ribó dirigeix actualment, s'
podrien demostrar-ho amb fets. En el mateix n.º
de la nostra "Revista dels orfeons de Catalu-
nya" hi va ^{insertat(?)} ~~insertat~~ un article de

6
Miquel Saperas dedicat a la figura de
lln. Miquel Roira, fundador i primer
director de l'Orfeó Vigatà, en el qual
es fa constar la tasca urgent de dit
mestil en el teneny de la propagació
de la polifonia clàssica. No vull exten-
dre'm, per ésser part massa interenada, a re-
nyar la tasca de l'Orfeó Català en apor-
sentit que tingué una culminació en
concerts exclusivament dedicats a
tal especialitat quan ella us era apene-
conseguida i, menys encara, estimada.

Res plania saber ^{però} quin és el
camins fàcils d'anar-hi, segons l'anticulista.

per tal d'excitar l'entusiasme i l'afecte
de la multitud. Si afortunadament aquesta
puntuabilitat que, no dubtem, que es
prestaria a variis comentaris profitosos,
com així mateix que els indíes
^{sida} ~~que enten~~ respecte religiós a les partitures".

Per últim, l'apartat amb el títol "Van
estatge" es presta a algun confusionisme
que afortunadament que el seu autor ens
aclarís. Diu ell: "Si les nostres llars i els
nostres costums han evolucionat al rit-
me de tot el que ens envolta, les nostres
cultures, per molt que volguem anapa-
nos amb nostàlgia malaltissa a la
gambanca de records, hauran també

d'incorporar-se als nous corrents ⁸artístics
culturals, d'entreteniment que ara ^{primari}
~~tenim~~ ^{tenim} doncs bé: Tenim la gosadia de de-
manar que s'ens puntualitzi fins i tot
aquests nous corrents artístics i culturals
als quals han d'adaptar-se modernament
els orfeons. No n'hi ha prou en fer frases
sinó que cal aclarir-les en tot el seu
sentit per a treure'n conseqüències.

I passen a l'article firmat per l'amic
Oriol Martorell dedicat al "II Concili
d'ortografia de Montserrat". L'autor s'plau
que en ell les persones representatives de les

nostres entitats foren molt exames i
cita noms de les amistats; No seria
just de lamentar-se altament de
que varies personalitats representatives
d'Alella no hi haguessin estat expressa-
ment invitades? Nosaltres així ho cre-
-iem

També seria interessant saber exactament
quin concepte té l'anticulista del cant popular
o d'estil popular a l'Englella; quines condicions
ha de posar i quins camins ha de seguir
i com valora la tasca feta en aquest sentit
i anterior a la nova litúrgia. Nosaltres
seguim creient que el poble (en el sentit més
prísti del mot) sempre canta a l'uníssim (i
consti que no descartem pas la intervenció

10
d'un unclí selecte per a l'execució de
la Polifonia, ^{de la manera que no despartem} ~~així com sempre~~ les intimitats
de la melodia gregoriana immortal, de la
melodia gregoriana), i que la fràcia
del compositor de cants per al poble en anglès,
està en amalfamar la major Huzillera amb
la més alta pursa d'expressió (Marion de Mung-
premar la Huzillera mentre tinfui un evident
sentit unical, i devot). I si volem tenir
un cant religiós veritablement popular
^{a la manera} fill del nostre poble, no hi ha més remei
(sempre parlo en sentit unical) que amalfamar
l'estil de la melodia gregoriana a el de
la nostra cançó popular. És el camí que a
la nostra terra tracarem de manera admi-

no superada ni tan val i finalada de
bon tros, Luis Millet, i un Luis Roman.
No compremem doncs com en el mateix
article s'ha pogut afirmar en bloc que
"els concerts corals celebrats" amb motiu
del darrer congrés litúrgic no tenien valor d'exem-
ple per a la litúrgia del Olmà. al menys,
el de l'Orfeó Català, que la pretensió d'afir-
mar que la ^{gran} majoria d'obres que
el constitueien (totes les que s'interpretaven
eren realment mestriables des del punt de
vista musical) tenien un valor d'exemple
actualíssim. Apart dels dos autors a que
he fet referència, és que la fosfòria m-
beur d'un Victoria o d'un Gossuin no té a veure

ja valor d'exemple? I àdhuc l'encert ⁽¹²⁾
de l'amalgama de la melodia gregoriana
pura amb els atreviments harmònics més
refinats, tot refós en la sinceritat més
autèntica en els fragments de la "Missa
pro defunctis" del P. Donostia, que també
es donaren en el referit concert; no con-
stitueix un model (= prescindiem de la
llengua) de música religiosa moderna?
I és que l'exemple de l'entusiasme dels cors
polifònics i popular en el glòria de
la "Missa del Roser" de Mr. Rouen
no es pot tenir com a model per a la
incorporació al "cant popular de l'assemblea".

13
de la riquesa i bellesa de la polifonia
ja sigui a través del diàleg, ja sigui
amb la superposició del que en podríem
dir «cantus firmus» i polifonia"?

Podria fer encara algun altre comen-
tari referent a l'article del nostre Mantall.
Crec que per aquí i pel nostre objecte havem
escrit ço que creiem essencial

Lluís M. Lluçet

Octubre de 1965.